

Na Tvoju riječ...

Kateheze za mlade

Glas Koncila
Zagreb, 2004.

© Glas Koncila
Kaptol 8, Zagreb

»Na Tvoju riječ...«
Kateheze za mlade

Uredili: Radovan Librić,
Martina Rašpolić,
Robert Šćuka

Biblioteka: Prinosi vjeroučitelja
Knjiga IV.

Urednik: Nedjeljko Pintarić

Imprimatur: Nadbiskupija zagrebačka
Nadbiskupski duhovni stol
Broj: 1008/2002
Zagreb, 27. lipnja 2002.

II. izdanje - ožujak 2004.

10511
268
NAT
Središnja nadbiskupijska i
fakultetska knjižnica u Đakovu

ZAHVALA

Profesorici Ani Gabrijeli Šabić koja je neposredni sustvaratelj ove knjige jer nas je poticala na susretanje i druženje s Riječi i postavila temelje na kojima danas gradimo.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica - Zagreb

UDK 268 (02.053.6) (035)

NA Tvoju riječ--- : kateheze za mlade
/ <uredili Radovan Librić... et al.>. -
Zagreb : Glas Koncila, 2002. - (Biblioteka
Prinosi vjeroučitelja : knj. 4)

ISBN: 953-6258-46-3

I. Vjeronauk -- Priručnik
420702005

→ CILJEVI

- ◆ uvidjeti važnost i potrebu zauzetijeg angažiranja u djelotvornoj ljubavi unutar župne zajednice i čitave Crkve
- ◆ odrediti konkretne korake radi pomaganja najugroženijih osoba na području župe
- ◆ razviti svijest osobne odgovornosti za sadašnjost i budućnost župne zajednice kao i cijele Crkve

→ NASTAVNA SREDSTVA

- ✓ problemska pitanja (3 različite skupine) za svakog sudionika
- ✓ Novi zavjet - Matejevo evanđelje
- ✓ papir
- ✓ flomasteri

→ TIJEK SUSRETA

Početak susreta je u molitvi iz Lukina evanđelja. Slijedi najava teme u kratkom iznošenju osnovnih misli o temi navodeći pritom mjesta iz Svetoga pisma koja govore o toj temi.

Sudionike podijeliti u tri skupine (može po interesu) s uputama da skupina izabere voditelja i zapisničara. Svaki pojedinac u skupini čita ponuđene tvrdnje, problemska pitanja, a nakon toga čitava skupina razgovara o problematici radi oblikovanja zaključaka i prijedloga. Iznošenje rezultata rada je pred cijelom skupinom te dogovaranje konkretnog angažmana u zajednici, župi. Susret završava molitvom.

Kateheza je predviđena za studentsku i radničku mladež kao jedan susret u župi, a proširena može biti temelj za tribinu o socijalnoj dimenziji kršćana u župi.

1. UVODNA MOLITVA

◆ Mt 25, 31 - 46

Posljednji sud

"Kad Sin Čovječji dođe u slavi i svi anđeli njegovi s njime, sjest će na prijestolje slave svoje. I sabrat će se pred njim svi narodi, a on će ih jedne od drugih razlučiti kao što pastir razlučuje ovce od jaraca. Postavit će ovce sebi zdesna, a jarce slijeva."

"Tada će kralj reći onima sebi zdesna: "Dođite, blagoslovljeni Oca mojega! Primite u baštinu Kraljevstvo pripravljeno za vas od postanka svijeta! Jer ogladnjev i dadoste mi jesti; ožednjev i napojiste me; stranac bijah i primiste me; gol i zaognuste me; oboljev i pohodiste me; u tamnici bijah i dođoste k meni!"

"Tada će pravednici odgovoriti: "Gospodine, kada te vidjesmo gladna i nahranismo

"Što god učiniste jednom od ove
moje najmanje bratca, meni učiniste"

te; ili žedna i napojismo te? Kada te vidjesmo kao stranca i primismo; ili gola i zaognu-
smo te? Kada te vidjesmo bolesna ili u tamnici i dođosmo k tebi?" A kralj će im odgovo-
riti: "Zaista, kažem vam, što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni
učiniste."

"Zatim će reći i onima slijeva: "Odlazite od mene, prokleti u oganj vječni, pripravljen
davlu i anđelima njegovim! Jer ogladnjeh i ne dadoste mi jesti; ožednjeh i ne dadoste mi
piti; stranac bijah i ne primiste me; gol i ne zagrnuste me; bolestan i u tamnici i ne
pohodiste me!"

"Tada će mu i oni odgovoriti: "Gospodine, a kada te to vidjesmo gladna, ili žedna, ili
stranca, ili gola, ili bolesna, ili u tamnici, i ne poslužismo te?" Tada će im on odgovoriti:
"Zaista, kažem vam, što god ne učiniste jednomu od ovih najmanjih, ni meni ne učiniste."
"I otići će ovi u muku vječnu, a pravednici u život vječni."

2. NAJAVA TEME (UVOD U PROBLEMSKU SITUACIJU)

◆ voditelj uvodi u temu

- *Socijalna komponenta je od početka Kristove Crkve sastavni dio crkvene zajednice, odno-
sno župe. Kao primjer možemo uzeti: udovice i siromahe najrazličitije vrste i podrijetla.
Oba sloja imaju svoj povlaštenu položaj već u Starome zavjetu.*
- *Jedan od socijalno-karitativnih vidova prve Crkve ostvarivao se u pomaganju udovica i
njihovih potreba (Dj 6, 1-5). Ako one nisu imale rodbinu, koja je prva morala voditi brigu o
njima, onda je to crkvena zajednica imala dužnost brinuti se o njima. Je li danas katolička
župa spremna voditi brigu o nekoj udovici ili siromahu koji nema mirovine, zdravstvenog ili
mirovinskog osiguranja?*
- *Apostol Jakov upozorava da je vjera bez djela, tj. bez socijalnog angažmana, mrtva (Jak 2, 17)*
- *Na samom početku treba naglasiti da je socijalna dimenzija danas širi pojam od karitati-
vnog. Koncem 19. st. socijalno se profilira osobito povezano s radničkim pitanjem. Pod
socijalnom dimenzijom kršćana mislimo na sve kršćane vjernike određenog područja koje
se zove župa.*
- *U toj crkvenoj strukturi odgovornost za socijalnu komponentu života i djelovanja snose:
svaki kršćanin pojedinac, više kršćana kao formalna skupina (župno pastoralno vijeće,
udruge vjernika i sl.), više kršćana kao neformalna skupina i profesionalni dušobrižnici
(župnik, svećenik, vjeroučitelji i dr.)*
- *Nerijetko je župa nepokretno ili barem teško pokretno "vjerničko mnoštvo" redovito neda-
voljno svjesno svojih ljudskih, pastoralnih te socijalno-karitativnih mogućnosti.*
- *Podijelit ćemo se u više manjih skupina i na osnovu problemskih pitanja i tvrdnji razgovarati
o nekim mogućnostima uspješnog prakticiranja socijalne dimenzije kršćanstva.*
- *U skupini ćete odrediti voditelja i zapisničara koji će bilježiti glavne misli tijekom razgovora
i kasnije o tome izvijestiti čitavu skupinu, svoje zaključke i prijedloge ćete zapisivati i kasnije
obrazložiti pred svima.*

3. STVARANJE PROBLEMSKE SITUACIJE (RAD U MANJIM SKUPINAMA)

1. skupina

ODGOJ U OBITELJI I U (PRED)ŠKOLSKOM SUSTAVU

- ↳ Koliko kršćani jedne katoličke župe u Hrvatskoj međusobno ili u svojoj obitelji razgovaraju o socijalnoj ili karitativnoj odgovornosti i angažmanu?
- ↳ Ako dođe do takovog razgovora, završava li on odmah u kritičizmu i defetizmu ili je razgovor prije svega prožet pozitivnim pristupom i realnom kreativnošću?
- ↳ Prenosi li se i u kolikoj mjeri u obitelji na kršćansku djecu, premda mukotrpno, a povremeno i protiv svake nade, senzibilitet za socijalno i karitativno, ili se djecu usmjerava u pravcu baštinjenog mentaliteta: doći do cilja što prije, sa što manje muke i po mogućnosti ostvariti što veći profit? Uči li se u obitelji da je etički nedopustivo tuđu robu preuzeti i prodati, a vlasniku na vrijeme ili uopće ne platiti?
- ↳ Koliko je već u predškolskom odgoju, bilo na razini župe, bilo na razini vrtića prisutna svijest o pravednosti i solidarnosti, poštivanje drugoga u njegovoj različitosti: od nacionalnog i svjetonazorskog opredjeljenja do nadarenosti i ekonomskih mogućnosti?
- ↳ Započinje li se u predškolskom odgoju i obitelji s odgojem za socijalnost?

2. skupina

ŽUPNIKOVE MOGUĆNOSTI I ODGOVORNOST ZA SOCIJALNO I KARITATIVNO

- ↳ Na početku novog tisućljeća ključno je pitanje stupnja župnikove svijesti o aktualnosti i potrebitosti socijalnog učenja Crkve, kako u njegovu teoretskom razmišljanju tako i u njegovom praktičnom djelovanju.
- ↳ Župnici premalo pokazuju senzibilitet za to vrlo osjetljivo i važno evanđeosko i crkveno pitanje.
- ↳ Oni su među prvima pozvani zamijetiti solidarnost u opadanju i upozoravati na potrebitost te solidarnosti jer: »broj starijih, siromašnih i nemoćnih i na tuđu pomoć navezanih raste iz dana u dan«
- ↳ Župnici i svećenici općenito nerijetko su slični ostalom HRVATSKOM pučanstvu koje očekuje da o tim pitanjima progovori najviši crkveni vrh ili pojedini biskupi. Župnik očekuje rješenje od biskupa, a vjernik laik od župnika. No u današnje vrijeme do rješenja je moguće doći samo zajednički.
- ↳ U svakoj navjesticnoj, a napose kritičko-proročkoj zadaći, župnici se premalo ili uopće ne dotiču socijalnih tema, premda imaju dovoljno povoda, kako u realnoj društvenoj situaciji i životnoj zbilji svojih župljana, tako i po samim biblijskim tekstovima.

"Što god učiniste jednom od ove
moje najmanje braće, meni učiniste"

- ↳ Božji narod očekuje da župnikove propovijedi povremeno budu protkane socijalnom tematikom jer aktualizacija Božje riječi na tom području više je nego potrebna.
- ↳ Važno je u pastoralu ne zaboraviti pastoralnu maksimu: socijalno ugrožen, zakonski zanemaren, politički instrumentaliziran građanin je biće za koje se Crkva zauzima u zgodno i nezgodno vrijeme.
- ↳ Govorenje o solidarnosti, ljudskom dostojanstvu, društvenoj pravednosti, opraštanju, pomirenju i dijalogu čini evangelizaciju potpunom i aktualnom.
- ↳ Izostaju tribine sa socijalno karitativnom tematikom.
- ↳ Na razini župe potrebno je govoriti protiv »dvostrukog morala« jednog na radnom mjestu, a drugog u obitelji i inače u životu.
- ↳ Župnik ima pravo, stoviše to mu je dužnost, da povremeno iskazuje svoju ljudsku i svećeničku solidarnost pučanstvu koje je u gospodarstvenoj i političkoj ali istodobno u moralnoj i duhovnoj krizi.

3. skupini

SOCIJALNA DIMENZIJA U OBREDNOJ FUNKCIJI ŽUPE

- ↳ U obrednoj funkciji izgubio se kritičko-proročki naboj a istodobno je oslabio socijalno karitativni duh. Nije uvjerljivo raskošno slaviti prigodnice dok neki u župi moraju novčano kalkulirati za kruh i mlijeko. U cjelokupnu obrednu funkciju današnji prosječni župljanin ulazi, prije svega, površno i folklorno, te odviše izvanjski manifestativno. Dolazi do sve veće podijeljenosti između profesionalnih navjestitelja vjere i naroda Božjega. Naime, dok se prvi sve više usredotočuju na sakramentalno i bitno, te na srž evanđeoske poruke, dotle se najveći dio župljana usredotočuje na izvanjsko i pojavno. Sakramenti u prosječnoj svijesti članova Crkve nemaju mjesto koje proizlazi iz evanđelja »već ono koje se nameće propagandom, krhotinama običaja i potrebom kompaktnosti nacionalnog bića«. Toliki mladi, primjerice, ne žele kršćanski brak već zapravo kršćanski aranžiranu ceremoniju. Svjedoci smo po našim župama pogubne natjecateljske raskošnosti, koja još više otuđuje ljude od Crkve dok ih financijski sve više osiromašuje.
- ↳ Slavlje pojedinih sakramenata od krštenja, pričesti i potvrde do ženidbe postalo je preskupo događanje koje nerijetko da odgovori neopravdanom zahtjevu hrvatskog društvenog trenda, baca veliki dio roditelja i župljana u nepotrebne izdatke i dugove.
- ↳ U ispovjednoj praksi gotovo je zanemarena socijalno-karitativna dimenzija pokore.
- ↳ Je li kršćanski dopustivo da netko, neovisno o podrijetlu i pogledu na svijet, doslovno glada u župnoj zajednici u kojoj kršćanska zajednica nedjeljom svečano u »Očenašu« ispovijeda »kruh naš svagdanji daj nam danas«?

- ↪ Župe koje se više puta godišnje ne sjete svojih starih i bolesnih i ne rezerviraju dan samo za njih, čine poseban propust.
- ↪ Brine li se župno pastoralno vijeće samostalno ili s pastoralnim djelatnicima o samohranim majkama i očevima unutar župne zajednice?
- ↪ Je li moralno-etički dopustivo da netko tko kao poslodavac izrabljuje svoje radnike omalovažavajući i izigravajući pritom zakonske propise, bude član župnog pastoralnog vijeća?

4. AKTUALIZACIJA I SAŽETAK

- ◆ iznošenje rezultata skupnog rada pred čitavom skupinom kroz zaključke i prijedloge
- ◆ u skupini su sudionici zapisali svoje prijedloge, a voditelj i čitava skupina mogu im pomoći u formulaciji. Na primjer:
 1. *Nužno je da socijalna dimenzija postane sastavnim dijelom dušobrižnikova pastoralnog djelovanja. Pastoralna je vrlo opasno ako se župnik ističe po socijalnoj neosjetljivosti ili po površno pristupa socijalnoj svakodnevi.*
 2. *Na razini župe kao i u obitelji, potrebno je otvoreno razgovarati o socijalnim i karitativni teškoćama i potrebama župljana, ali i poduzimati određene konkretne akcije.*
 3. *Unutar župnog pastoralnog vijeća ustanoviti pastoralno-socijalni odbor koji na razini župe vodi brigu o ugroženima, posebice umirovljenicima, samohranim majkama, o obiteljima pogođenim drogom. S tim u svezi je prikladan i potreban određeni socijalno-karitativan fond*
- ◆ skupina se može dogovoriti (kao vjeronaučna zajednica u župi) o konkretnom angažmanu - to može biti svaki oblik angažiranja u župnim socijalnim potrebama (ne samo karitativni)

5. ZAVRŠNA MOLITVA

Krist nema ruke, samo naše ruke ima,
Da bi danas obavio svoj posao.

On nema noge, samo naše noge ima,
Da bi vodio ljude svojim putem

Krist nema usne, samo naše usne ima,
Da bi ljudima govorio o sebi.

On nema pomoći, samo našu pomoć ima
Da bi ljude doveo k sebi.

Mi smo jedina Biblija
Što još čita javnost.

Mi smo posljednja Božja poruka
Napisana djelima i riječima.

»U potrazi za bližnjim« F. Haring, W Pucher

"Što god učiniste jednom od ove
moje najmanje braće, meni učiniste"